

Nr 4.

Ankom till Riksdagens kansli den 13 februari 1912 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af lägenheten Norseskären nr 1 i Älfsborgs län.

(1:a Afd.)

I en till Riksdagen den 22 december 1911 aflåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 10, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, *dels* att den i jordeboken för Alingsås socken af Älfsborgs län bland kronojordlägenheter under allmän disposition upptagna fastigheten Norseskären nr 1, två små öar och fem skär i sjön Mjörn, må till landtbrukaren A. T. Boström i Skår försäljas mot en köpeskilling af 100 kronor under villkor i öfrigt, att köpeskillingen erlægges vid tillträdet och inbetalas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet samt att köparen ensam vidkännes alla med lagfarten å fånget förenade kostnader, *dels ock* att de medel, som genom försäljningen inflyta, må användas på samma sätt som köpeskillingarna för områden, försålda från de under domänstyrelsens förvaltning ställda, staten tillhöriga skogsegendomar eller utarrenderade jordbruksegendomar.

Departementschefen har till förberörda statsrådsprotokoll i detta ämne anfört följande.

»Hos Kungl. Maj:t har landtbrukaren A. T. Boström i Skår, Alingsås, i skrifvelse den 16 augusti 1910 anhållit att få inköpa några Kungl. Maj:t och kronan tillhöriga, i sjön Mjörn i Alingsås socken af Älfsborgs län belägna, å ett ansökningen bilagdt blad af generalstabens karta med blått streck utmärkta öar, benämnda Norseskären; och har

Boström, som förklarar sig vilja å dessa öar söka få till stånd skogskultur, erbjudit sig att för desamma betala en köpeskilling af femtio kronor att kontant erläggas, hvilken köpesumma, såsom här nedan framgår, sedermera blifvit af Boström höjd till etthundra kronor.

Af handlingarna i ärendet inhämtas bland annat, att ifrågavarande öar, hvilka äro belägna omkring 7 kilometer från Alingsås, 3 kilometer rätt väster ut från Bryngelsnäslandet samt 2 kilometer från längst utskjutande udde af Västerbodarnelandet, äro till antalet sju, af hvilka dock endast två äro egentliga öar, hvaremot de öfriga fem endast äro kala skär. Den sammanlagda arealen af ifrågavarande öar utgör 2 hektar 12 ar.

Under år 1850 hade af kronofogden i orten med biträde af landtmätare med flere personer verkstälts besiktning å de inom Kallings härad uti sjön Mjörn befintliga holmar och öar »för inhämtande af såväl deras beskaffenhet som ägare till upplysning vid en blifvande jordrannsaking», därvid om Norseskären antecknats, att de utgjordes af »två ofruktbara berg, söder om Risön, af omkring 20 kapplands ytvidd». Sedan därefter under år 1851 jordrannsaking hållits inom »Älfsborgs läns och Dalslands höfdingedöme» hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet genom utslag den 3 december 1860, hvilket den 16 december 1861 vunnit kammarkollegii fastställelse, förklarar lägenheten Norseskären vara kronans tillhörighet, som skulle undergå behörig refning och skattläggning. Vid den i anledning häraf den 15 augusti 1862 förrättade skattläggning hade emellertid förrättningsmännen ansett, att ifrågavarande öar nästan uteslutande utgjordes af kala berg och skär, hvilka i öfrigt hade sådant läge, att öarna hvarken då eller framdeles skulle kunna blifva till så stort gagn, som kunde föranleda till skattebörd. Enligt skrifvelse till Kungl. Maj:ts befallningshafvande den 3 december 1863 hade kammarkollegium låtit bero vid detta skattläggningsmännens förklarande, och hade anteckning därom blifvit gjord i 1825 års jordebok. I öfrigt har intill år 1910 rörande Norseskären ingen anteckning funnits upptagen vare sig i äldre eller nyare jordeböcker för länet. Enligt beslut den 22 november 1910 förordnade emellertid kammarkollegium, att ifrågavarande kronan tillhöriga öar skulle i jordeboken för Alingsås socken bland kronojordlägenheter under allmän disposition upptagas sålunda: »Norseskären nr 1, två små öar och fem skär i sjön Mjörn.»

Vid sin ifrågavarande ansökning har Boström fogat dels i afsikt att styrka det intresse, hvilket Boström under lång tid visat för skogs-

kultur å kalmarker i trakten, ett af skogvaktaren J. A. Åhgren afgifvet intyg, dels ock ett af vederbörande domänintendent fördrt protokoll vid en den 28 juli 1910 på Boströms begäran hållen saluvärdering å ifrågavarande öar. Af det af skogvaktaren Åhgren afgifna intyg inhämtas bland annat, att nämnda skogvaktare alltsedan år 1894 på rekvision biträdt Boström med skogssådd och plantering å kala öar i sjön Mjörn jämte kalmarker å dess stränder. Sålunda hade under de senaste elfva årens lopp Jörnsholmarna, Rökullen och Långholmen, hvilka förut varit alldeles kala, blifvit genom Boströms försorg planterade och besådda. Ifrågavarande skogsplanteringar hade delvis ej lyckats fullt väl, beroende på mindre gynnsamma förhållanden, men hade desamma delvis däremot slagit väl ut. Boström hade visat stort nit för denna skogskultur samt nedlagt stora arbeten och kostnader därå utan att därför hafva erhållit någon ersättning eller inkomst. Genom hans föranstaltande hade under ofvannämnda tidsperiod blifvit utplanterade 75,000 plantor tvåårig tall och 75,000 plantor tvåårig gran, hvarjämte utsåts 13 kilogram tall- och 24 kilogram granfrö. Efter hvad skogvaktaren hade sig bekant, vore Boström den enda, som företagit dylika planteringar å Mjörns kala öar.

Af det vid saluuppskattningen år 1910 förda protokoll inhämtas bland annat följande. Den längst i öster belägna större ön bestode af kala berg samt vore bevuxen med enstaka furor och enar, hvilka tagit fäste och erhöle näring af de i bergsprickorna befintliga söndervittringsprodukterna. I norra ändan af denna ö hade befunnits en sträcka af omkring 0.5 ar, som vore betäckt med ett ungefär 0.6 meter djupt myllalager. Här vore ön bevuxen med någorlunda tätt intill hvarandra stående tallar, dock ej så många eller så täta, att man kunde tala om skogsbestånd. Den västligaste af de större öarna hade samma natur och vore beväxt på ungefär samma sätt som förstnämnda ö. På östra kanten af den västligaste ön stode tätare tallar och där funnes jämväl ett tunnare myllalager. Mellan dessa båda öar funnes en sandrefvel, som vid lågt vatten gäfve en fast förbindelse mellan öarna. Beträffande de 5 mindre skären funnes endast på ett af dem en så kallad martall. Det å skären befintliga virkets värde skulle enligt uppskattningsmännens åsikt kunna ungefärligen täcka afverkningskostnaden, hvadan något värde härutöfver ej kunde upptagas. Samtliga ifrågavarande öar hade vid uppmätningen år 1862 ansetts ej hafva något värde och detta antagande vore enligt uppskattningsmännens uppfattning fortfarande med verkligheten öfverensstämmande. Dock hade numera de i Mjörn belägna öarna fått ett visst värde till följd af det intresse

villaägare på sjöns östra strand visat att förvärfva sådana för att i ändamål att förhöja traktens naturskönhet å dem verkställa skogsplantering. Däremot syntes det förrättningsmännen omöjligt att å öarna drifva skogsbruk, som i minsta mån kunde gifva öfverskott utöfver för detsamma nedlagda kostnader. Med hänsyn till hvad sålunda anförts ansåge förrättningsmännen, att Norseskären vore värda 20 kronor för hvarje hektar eller tillhopa 42 kronor 40 öre.

Efter besiktningen af ofvannämnda öar hade förrättningsmännen besett ofvanomförmälda, af Boström planterade ungskog å Jörnsholmen och St. Rökulla samt funnit densamma synnerligen vacker och utgörande bevis på särdeles lyckadt kulturarbete.

Till följd af nådig remiss har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Älfsborgs län afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet den 4 november 1910 samt därvid jämväl öfverlämnat dels ett af apotekaren Fred. Mossberg i Göteborg den 27 september 1910 afgifvet köpeanbud med 100 kronor å ifrågavarande öar, dels ock en af Boström till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifven underdånig skrift, hvare Boström framhöll, att hans hufvudsakliga intresse af att få förvärfva öarna i fråga utgjordes af önskan att söka göra dem skogbevuxta, hvilket intresse enligt Boströms uppfattning däremot ej gärna kunde förefinnas hos Mossberg, ehuruval denne vore ägare af en fastighet i en angränsande socken, där han dock, i likhet med flera andra villaägare från Göteborg, endast vistades under sommartiden. Tillika förklarade Boström sig villig att för skären i fråga erlægga samma köpeskilling som Mossberg erbjudit eller 100 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har jämväl inhämtat yttrande i ärendet från vederbörande kronofogde, som ej haft något att erinra mot den föreslagna försäljningen af öarna i fråga. Hvarken beträffande den ene eller den andre af de båda ofvanbemälda spekulanterna å ifrågavarande öar finnes enligt kronofogdens åsikt anledning antaga, att han skulle på något sätt missbruka en eventuell äganderätt till dem, hvarför i sådant afseende någon annan skillnad dem emellan icke torde kunna göras, än att dels Boström ägde fastighet i samma socken, inom hvilken öarna vore belägna, under det Mossberg ägde fastighet i närgränsande socken, och dels Boström uppgifvit sig ämna plantera skog å öarna, under det Mossberg icke angifvit det ändamål, hvartill han ville begagna dem. Med anledning häraf ville kronofogden, äfven för den händelse Boström ej förklarat sig villig betala samma pris, som Mossberg erbjudit för öarna, tillstyrka, att öarna måtte försäljas till Boström.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har tillstyrkt försäljning af de ifrågavarande öarna samt ansett, att, ehuru väl det kunde sättas i fråga, om det ej vore lämpligt att hålla auktion för att låta de två omförmälda spekulanterna komma i tillfälle att få öppet täfla om det pris de båda erbjudit, det dock knappast kunde antagas, att högre anbud skulle komma att vid en sådan försäljning afgifvas å de i sitt nuvarande skick föga värdefulla skären, hvaremot behållningen af köpeskillingen under berörda förutsättning skulle minskas med omkostnaderna för auktionens hållande.

Domänstyrelsen har i yttrande den 15 december 1910 instämt i hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande i ärendet hemställt.

Kammarkollegium har den 28 december 1910 afgifvit underdånigt utlåtande och därvid bland annat anfört, att kollegium icke hade något att erinra mot att ifrågavarande öar, med ofvannämnda beteckning i jordeboken, blefve till sökanden Boström försålda mot en köpeskillning af 100 kronor.

För egen del finner jag i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna intet särskildt skäl tala för bibehållande i kronans ägo af ifrågavarande öar. Med hänsyn till de upplysningar, som gifvits beträffande Boströms förut visade intresse för skogsodling i trakten, särskildt å vissa kala öar i sjön Mjörn, samt hans egen uttalade önskan att jämväl få till stånd en nyttig och till förskönande af trakten bidragande skogsplantering å öarna i fråga, synas mig omständigheterna tala för ett bifall till Boströms nu ifrågavarande ansökning. Det af honom bjudna priset, 100 kronor, torde på grund af de i ärendet vunna upplysningarna få anses skäligt.»

*Departements-
chefen.*

Mot försäljning af ifrågavarande kronolägenhet har utskottet icke något att invända. Beträffande köpeskillingen har utskottet däremot, då af statsrådsprotokollet framgår, att landtbrukaren Boström icke är ensam spekulant å lägenheten, och i öfrigt på grund af inom utskottet meddelade upplysningar ansett anledning finnas till antagande, att köpesumman kommer att stiga väsentligt öfver det föreslagna beloppet, därest fri täflan om lägenhetens förvärfvande anordnas. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition, att Riksdagen medgifver,

dels att den i jordeboken för Alingsås socken af Älfsborgs län bland kronojordlägenheter under allmän disposition upptagna fastigheten Norseskären nr 1, två små öar och fem skär i sjön Mjörn, må försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 omförmälda villkor; dock att köpeskillingen icke må understiga 100 kronor;

dels ock att de medel, som genom försäljningen inflyta, må användas på samma sätt som köpeskillingarna för områden, försålda från de under domänstyrelsens förvaltning ställda, staten tillhöriga skogs-egendomar eller utarrenderade jordbruksegendomar.

Stockholm den 13 februari 1912.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.
